

lui Voicu Vasinca, un adevărat erou al serii. Învin-
gînd cu dezinvoltură enormele dificultăți tehnice ale
acestor geniale compoziții, el a știut totodată să insufl
părții flautului o viață intensă, lirism, pulsație ritmi-
că precisă, un farmec mereu reinnoit. Colegul nostru
de profesie, Iosif Sava, s-a dovedit un excelent cla-
vecinist, specialitate pentru care posedă toate însuși-
rile necesare: exactitate a atacului, tehnică percu-
tantă, ușurință digitală în pasajele de mare viteză,
ritmică fluentă. Păcat că nu s-a limitat la folosirea
acestui instrument, aventurîndu-se în hățușul regis-
trației de orgă, care provoacă dificultăți chiar și
unor organiști experimentați! Păcat mai ales pentru
că, din această cauză, Sonatele de flaut ale lui Bach
au pătruns în conștiința numerosului public de la
Ateneu sub o formă parțial denaturată. În rest, însă,
curajul său de a se plasa, pentru o seară, „de cea-
laltă parte a baricadei“, înfruntînd condeiele con-
fraților, merită întreaga noastră considerație.

E. E.

William Nabore

Un pianist cu mecanismele puse în mod vizibil
foarte bine la punct, una din acele fericite conjunc-
ții native ale sistemului muscular, osos și nervos care
fac tehnica innăscută, a fost elvețianul William
Nabore, originar din America și studiat, între altele,
la Moscova. Ușurința uimitoare în articulație, dar și
în modificarea timbrului, mobilitatea tuturor para-
metrilor audibili ai cîntului, îi dau o degajare ex-
tremă, umbrind reflexivitatea, concentrarea, specu-
larea densă a poantelor discursului, căci Nabore, care
poate oricînd și fără nici un efort să surprindă în
chip extrem prin tușeu și culoare, cîntă conversativ
și aproape cu indiferență, ca un pianist obișnuit să
însoțească alte manifestări, sau să facă atmosferă,
decît ca protagonist cu toate privirile îndreptate asu-
pra lui și toate obligațiile ce decurg.

Această cvasinepăsare la frumusețile care lui însuși
îi ieșeau din degete a făcut *Sonata a X-a* de
Scriabin interesantă, degajată de lestul patosului cu
care este deseori și nejustificat înglodată, frîntă
fără dramatism, capricioasă fără delir. Trecînd peste
transcripțiile din *Goyescas* de Granados, din care
oricum tot nu se putea face mare lucru, stilul pianis-
tului s-a potrivit cel mai puțin în Debussy, unde se
cere o poantă cu grijă anticipată, speculată pînă la
durere, și nu lăsată la voia unor miini dezinhitate
total, chiar dacă foarte îndemînatice. O comparație
strînsă am putut-o face în interpretarea piesei *Syn-
chronism* de Mario Davidofsky, pentru pian și bandă
pe care o auzisem cu o săptămîină în urmă la Bi-
blioteca americană, cîntată de David Burge. Sincro-
nizarea cu banda era în aceeași măsură perfectă,
numai că Burge o exploata emoțional, o plasa, în
timp ce Nabore o lăsa aparent la întîmplare, în buna
tradiție a degajării virtuozilor romantici, care aici
nu avea ce căuta. Tot așa au fost lăsate să curgă
surprizele timbrale, care de fapt făceau substanța
lucrării.

Cele trei miniaturi de Erik Satie și-au aflat însă
interpretul ideal. Portretele muzicale ale diferiților

mormoloci, precedate de o conferință doctă și abso-
lut fără nici un fel de legătură cu piesele, care
puteau închipui orice, și aici se vedea duelul auto-
rului cu absurditatea frecventă a pretențiilor progra-
matice, aceste imagini care speculează în mod hilar
(niciodată n-am mai ris cu atîta poftă în sala de
concert) false nebăgări de seamă în arhitectură și
armonie, se pretau optim la o interpretare ușura-
tică, ce le evidenția reaua întocmire voită.

Aceleași laude și pentru cele patru *Sonate pentru
pian preparat* de John Cage, unde găselnițele tim-
brale nu trebuie în nici un fel anticipate, ci lăsate
ca niște scăpări, ca niște surprize pentru chiar pianis-
tul ce le provoacă, iar Nabore a mimat perfect in-
genuitatea, după ce el însuși preparase pianul cu
multă fantezie, așa zice, orchestrală.

COSTIN CAZABAN

Concert extraordinar la Radioteleviziune

Orchestra și corul Radioteleviziunii — dirijate de
Iosif Conta — au oferit iubitorilor muzicii simfo-
nice și vocal-simfonice un Concert extraordinar, in-
terpretînd capodopere de Enescu și Debussy. Totul
s-a desfășurat în cadrul „Decadei muzicii românești
la postul de Radio France Musique“. Programul,
alcătuit de Iosif Conta, a fost echilibrat, capabil să
dea satisfacție melomanilor, chiar dacă structura lui
fragmentară a stîrnit pe alocuri regretul ascultători-
lor de a nu fi audiat capodoperele în întregul lor
— ceea ce n-ar fi fost posibil, desigur, într-un ast-
fel de concert. Sîntem totuși bucuroși că ansamblul
orchestral și coral al Radioteleviziunii se află totdea-
una în frunte, atunci cînd este vorba de interpretarea
grandioaselor opere ale marelui nostru Enescu. Iosif
Conta are merite deosebite în această privință, dacă
ne reamintim numai faptul că în urmă cu 10 ani,
la 10 septembrie 1964, în fața aceleiași formații, ne
oferea prima audiție a *Poemului simfonic „Vox
Maris“*.

Concertul a debutat cu execuția acestui profund
tragic *Poem simfonic „Vox Maris“*, al cărui „scena-
riu“ ne-a fost conturat de însuși Enescu în cuvinte
simple, sugestive, împovărate însă de acea viziune
a tragicului, specifică unora dintre marile sale
creații: *Simfonia a III-a*, *Oedip* și *Vox Maris*.
Enescu a adăugat ansamblului orchestral și elemen-
tul coloristic uman — vocea omenească, de bărbat
și de femeie, soliști și ansamblu coral, cu ajutorul
cărora a pătruns și mai profund în zugrăvirea ace-
lui sens filozofic al destinului omului, care l-a urmă-
rit pe muzician ani de-a rîndul. Și „opera vîștii
lui“, *Oedip*, stă mărturie acestor frămîntări înde-
lungi.

Ne-am bucurat că Iosif Conta ne-a oferit pile-
jul de a reasculța măcar aceste două fragmente din
operă: *Monologul lui Oedip* (actul II, tabloul 2)
și *Scena încoronării* (actul II, finalul tabloului 4),
într-o bună interpretare și o îngrijită prezentare
colectivă.

Ansamblul coral al Radioteleviziunii (dirijor Aurel Grigoraș) a produs o bună impresie, prin calitatea sonorității, precizia execuției și dicțiunii. Baritonul Vasile Martinou, sobru, corect, a creat un Oedip cu „inima neîntinată”, acel Oedip al lui Enescu, „personaj al tuturor timpurilor”, așa cum l-a conceput și realizat marele nostru muzician.

Cea de a doua parte a programului a fost dedicată lui Claude Debussy, din creația căruia s-a prezentat întâi un fragment din opera *Pelléas et Mélisande* (scena de la turnul castelului — actul III) în care soliștii — Magda Ianculescu și Valentin Teodorian — au redat cu dezinvoltură acele „nuanțe” atât de caracteristice.

Cu cele trei schițe simfonice, *Marea (Din zori pînă la amiază pe mare, Jocul valurilor și Dialogul vîntului și al mării)* s-a încheiat concertul extraordinar al Radioteleviziunii.

Titus MOISESCU

Orchestra simfonică a Radiodifuziunii și Televiziunii Franceze, dirijată de Gilbert Amy

Conducînd Orchestra Radiodifuziunii și Televiziunii franceze, compozitorul Gilbert Amy a prezentat, la începutul lunii octombrie, două programe foarte variate de muzică franceză precum și o lucrare de Cornel Țăranu.

Orchestra, fiindînd încă din 1937, este alcătuită din muzicieni valoroși care, dincolo de eminentele lor însușiri individuale și-au dobîndit o **coeziune** remarcabilă, funcționînd ca un organism artistic omogen, perfect sudat.

În concertele dirijate de tînărul dar deja reputatul compozitor și dirijor Amy, am putut desluși cu prisosință valoarea acestei formații de prestigiu, în interpretarea unor lucrări de o mare diversitate stilistică.

Introducerea din suita *Romeo și Julieta*, apoi unisonul violinelor din fragmentul *Romeo singur* atestă gradul înalt de șlefuire artistică a orchestrei.

Acestea aveau să apară nu mai puțin sensibile în subtila interpretare dată celor trei tablouri simfonice, *Marea* de Debussy precum și tripticului ravelian, *Rapsodia spaniolă*. În ambele lucrări orchestra a redat atât elementele de colorit cît și de ritmică variată, la un nivel artistic desăvîrșit și unitar.

Am luat contact apoi cu muzica lui Varèse. Din creația acestui ilustru precursor al muzicii experimentale, Gilbert Amy ne-a prezentat *Ofrande* pentru soprană, piccolo, trompetă și instrumente de percuție. A susținut cu discreție expansiunile lirice ale unei partituri extrem de exigente soprana Elvira Cîrje, care a cîntat cu o voce realmente cristalină și cu deplină volubilitate.

J. — V. PANDELESCU

Brașov

Profilînd aspectele unui complex de acțiuni și realizări remarcabile, stagiunea anului trecut a creat celei actuale obligații crescute. Semne foarte bune au anunțat de la început că ștabela multiplelor antecedente pozitive a fost preluată cu hotărîte forțe de amplificare și reîmprospătare.

La Filarmonica „Gh. Dima”, deținătoarea capitală a primului plan în desfășurarea manifestărilor, au germinat idei animatoare și care și-au găsit de îndată aplicarea practică. Poate că am să surprind, ierarhizînd în chip neașteptat ordinea citărilor din prima lună a stagiunii.

Nu pot rezista însă dorinței de a comunica și sublinia imediat o inițiativă ingenioasă și ieșită din comun ale cărei perspective pot fi surprinzătoare. Abia luată, a și fost experimentată cu evident succes.

E vorba de programarea lunară a unor concerte instructive, adresîndu-se în special școlărilor și preșcolărilor prin program, durată și mod de prezentare. Fericita inovație rezidă mai ales în „modalitate”, explicațiile nefiînd date „ex cathedra”, ci prin mijloace mult mai direct menite să descopere și să încinte înțelegerea fragedă și sufletul copilului. S-a apelat la cunoscuta artistă a teatrului „Ion Creangă” din București, Daniela Anenkov, care în vioase dialoguri cu năzdrăvana marionetă Așchiuță știe să trezească și să capteze intuiția copiilor, stîrnindu-le curiozitatea și dorința spontană de a ști și de a înțelege. La experimentarea inaugurală a formulei, s-a obținut chiar și micul miracol al stingerii aproape generale a turbulențelor așteptate firesc de la masa de prichindei care depășiseră numărul de locuri din vasta sală a Teatrului Dramatic.

Primul subiect ales a programat excepționala pagină a lui Serghei Prokofiev *Petrică și Lupul* cu sprijinul dirijoral competent și plin de simpatie al lui Mircea Lucescu și cu concursul întregii orchestre a Filarmonicii; a fost un categoric și însuflețit succes.

Paralel, alte concerte lunare, precedate de cuvîntul darnic în inițieri al muzicologului, profesor George Pascu, se vor adresa studenților dornici de a introduce și cunoașterea muzicii în consensurile întregii lor culturi.

Tot Filarmonica „Gh. Dima” va asigura și o continuitate simfonică stagională în orașul Sf. Gheorghe, unde existența unor grupări corale sau camerale mai vechi a creat cercuri de auditori care justifică pe deplin această lărgire teritorială a activității muzicale brașovene.

Acum, întorcîndu-mă la ordinea uzuală a lucrurilor, încep cu concertul cap de stagionă, în care primul cuvînt l-a avut poemul *Patria* de Grigore Nica, pentru tenor și orchestră. Exigențe severe prin registru și susținere n-au intimidat pe Florin Diaconescu care le-a răspuns în avîntat dinamism de